

Vaasan hallinto-oikeus

Päätös

Antopäivä

17.12.2019

Päätösnumero

19/0621/3

Diaarinumero

00834/17/4102

00892/17/4102

Asia

Valitukset yleiskaavasta

Muutoksenhakijat

1. Aatto Ahola, Aila Ahola, Timo Asiala, Tuula Asiala, Heikki Asiala, Sampo Ahola, Matti Syri, Raija Syri, Asko Syri, Heidi Syri, Oivi Sali, Markku Luoma, Tuula Peltola, Ari Peltola, Taimi Peltola, Piia Rautiainen, Jarkko Rautiainen, Markku Brandt, Armas Brandt, Harri Isoniemi, Teuvo Remesaho, Tuomas Korpela, Eeva Korpela, Aarne Korpela, Seppo Peltola, Marja-Terttu Tuominen, Jaakko Tuominen, Paavo Hylkilä, Annami Hylkilä, Paavo Mäki-Asiala, Sinikka Mäki-Asiala, Jukka Yliluoma, Tom Kopsala, Piia Meriläinen, Kosti Tervala, Niina Malm, Tomi Finnilä, Konsta Finnilä, Hannu Olkkola, Sisko Olkkola, Sirpa Paananen, Terho Pekkinen, Kaisa Suomala, Airi Suomala, Riitta Saastamoinen, Tapio Alanko, Mikko Nikunen, Seppo Lappi, Seija Lappi, Vesa Syri, Timo Syri, Olavi Syri, Ahti Paananen, Tapani Isokangas, Keijo Yliluoma, Martti Luukkanen, Tomi Lahti, Taina Luoma, Aimo Luoma, Kaarlo Wörlin, Seppo Wörlin, Sirpa Kastman, Jari Kastman, Esko Kalliokangas, Helena Kalliokangas, Markku Hangasmaa, Kalevi Heinonen, Tarja Jokela, Reijo Jokela, Oskari Jokela, Antti Polso, Mari Määttälä, Mikko Pollari, Sari Isosaari-Pollari, Jarmo Mäki, Taija Korpela, Hannu Ylipelto, Ulla Ylipelto, Juha Hietala, Jari Hietala, Pekka Hietala, Kari Leppänen, Ismo Untinen, Anni Hirvikoski, Anneli Hirvikoski, Eero Hirvikoski, Mikko Toikkanen, Johannes Isosaari, Helena Isosaari, Esko Polso, Ritva Kaattari, Anneli Välimaa, Aaro Välimaa, Erkki Mäkinen, Minna Mäkinen, Markku Keto, Matti Hirvikoski, Eine Hirvikoski, Teijo Hirvikoski, Esko Väisänen, Rainer Wennström, Kauko Isosaari, Jani Willman, Marja Tuoreniemi, Anna-Liisa Lappi, Taisto Lappi, Satu Sadinkangas, Virpi Sadinkangas, Marjatta Sadinkangas, Tapio Tiilikka, Katri Tiilikka, Tapani Kirsilä, Pirkko Kirsilä, Jaakko Siirilä, Aira Oravala, Heikki Oravala, Matti Oravala, Saija-Maaria Oravala, Seppo Oravala, Teemu Oravala, Kirsi Oravala, Anneli Ahola, Arto Ahola, Esko Hylkilä, Antero Olkkola, Helena Keskitalo, Heli Olkkola, Ari Olkkola, Hannu Ahola, Esa Kangasvieri, Outi Kangasvieri, Veikko Väisänen, Jouni Väisänen, Juha Nikki, Pirjo Nikki, Simo Tuikka, Liisa Tuikka, Antti Paananen, Hannele Tuikka, Jarmo Tuikka, Antti Timlin, Susanna Timlin, Jorma Nauha, Saara Nauha,

Osoite

Korsholmanpuistikko 43
PL 204
65101 VAASA

Puhelin

02956 42611

Telekopio

02956 42760

Sähköposti

vaasa.hao@oikeus.fi

Paavo Pohjola, Saila Pohjola, Onni Hirvikoski, Päivi Hirvikoski, Kauko Pahkakangas, Erkki Kujala, Hannu Sammalkangas, Anna-Liisa Sammalkangas ja Risto Tuikka

2. Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry

Päätös, johon on haettu muutosta

Toholammin kunnanvaltuusto
29.5.2017 § 16

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Toholampi-Lestijärven tuulipuiston osayleiskaavan Toholammin kunnan aluetta koskevilta osin.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. Aatto Ahola ja hänen asiakumppaninsa ovat vaatineet, että kunnanvaltuuston päätös kumotaan.

Toholampi-Lestijärven tuulipuiston osayleiskaava on puutteellinen. Kaavassa on määritelty voimaloiden rakennuspaikat, mutta sähkönsiirtoa ei ole osoitettu kaavassa. Sähkönsiirrosta ja korvauksista ei ole myöskään tehty sopimuksia maanomistajien kanssa. Muutoksenhakijat ovat tältä osin viitanneet Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen antamaan lausuntoon EPOELY/61/07.04/2013, jossa on esitetty, että sähkönsiirron vaikutusarvio tulee sisällyttää tuulipuiston arviointiselostukseen. Lisäksi sähkönsiirron kuvaus tulee esittää kaavassa selkeästi ja tarkennettuna. Lausunnossa on edelleen lausuttu, että sähkönsiirrosta aiheutuvat taloudelliset ja luontovaikutukset ovat niin merkittäviä, että ne tulee käsitellä samassa yhteydessä.

Esteellisyydestä on esitetty, että kunnanvaltuutetut Jouko Isosaari ja Ville Hirvikoski ovat olleet päättämässä Toholampi-Lestijärven tuulipuiston osayleiskaavan hyväksymisestä valtuuston kokouksessa 29.5.2017 vaikka heidän isänsä omistavat osuuksia yhteismetsästä.

Muutoksenhakijat ovat valituksessaan kysyneet mikä merkitys suojelulla on. Matonevan lähelle rakentuvat voimalat tulevat liian lähelle arvokasta suojelualuetta.

Toholampi-Lestijärven tuulipuisto rakentuu lähelle asutusta. Peräti 210 asukasta asuu 2-5 kilometrin etäisyydellä voimaloista. Voimaloiden vaikutusalue ulottuu yli kymmeneen kilometriin. Asukkaiden hyvinvoinnista, terveydestä ja maisemavaikutuksista ei kanneta huolta, eikä asukkaiden muistutuksia ja huomautuksia ole otettu huomioon. Toholammilla Lestijoen molemmille puolille rakentuvat, lähes 70 voimalaa muodostavat erikoisen ja poikkeuksellisen tuulikanjonin. Haittavaikutuksista ei ole tutkittua tietoa. Kunnan asukkaat asetetaan koekaniineiksi.

2. Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry on vaatinut osayleiskaavan muuttamista siten, että 500 metriä lähemmäksi Matonevan suojelualuetta osoitetut voimaloiden rakennuspaikat poistetaan kaavasta ja siten, että Iso Tuohinevan alueen voimaloiden rakennuspaikkoja vähennetään niin, että eläimistöön kohdentuva haitta vastaa enimmillään suojelusoiden tasoa.

Osayleiskaavan luonnos- ja ehdotusvaiheessa tehty muutokset kaavaan ovat olleet vähäisiä ja lähinnä kosmeettisia. Kaavassa ei ole riittävässä määrin otettu huomioon kielteisten luontovaikutusten vähentämistä, vaikka asiasta on jokaisessa kuulemisvaiheessa huomautettu.

Kaava-alue sijoittuu luonnon kannalta alueelle, jossa on useita luonnon monimuotoisuuskohteita. Osa niistä on suojeltuja ja osa ei. Erityisesti Matonevan suojelualue tulee jättää tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle mahdollisimman laajasti. Nykyisellään Matosun suojelualueelta on lähes poikkeuksetta alle 500 metrin etäisyydet voimaloihin. Yleisenä linjauksena on pidetty vähimmillään 500 metrin etäisyyttä voimalasta suojelualueen rajaan. Ainakin yhdeksän tuulivoimalaa on sijoitettu alle 500 metrin etäisyydelle suojelualueesta. Kaavaselostuksen kappaleessa 6.3. on esitetty hankkeen vaikutuksia luontoon sekä kasvi- ja eläinlajeihin. Etenkin Iso Leväneva, Iso Tuohineva ja Pikku Tuohineva muodostavat kolmen suoalueen laajan, mosaiikkimaisen ja hyvin luonnontilaisen kaltaisen alueen, jolla ei ole erillistä suojelustatusta. Kuitenkin alueen lajisto on edustavaa aivan samalla tapaa kuin esimerkiksi etelämpänä Matonevalla. Suurimmiksi linnustovaikutukset on arvioitu Iso Tuohinevalla, joka on suojelun ulkopuolinen suoalue. Kuitenkin jos linnustovaikutukset ovat hankkeeseen suurimmat, tulee vahinkoja ja haittoja vähentää vähentämällä tuulivoimaloiden määrää tai viemällä niitä etäämmälle niin, että häiriötekijät vähenvät.

Kaavaselostuksessa on esitetty, että muista vesi- ja rantalintulajeista hankkeen vaikutukset kohdistuisivat todennäköisimmin kurkeen ja joutseneen. Niillä voi olla myös kookkaina lajeina keskimääräistä suurempi riski törmätä voimaloihin ruokailulentojen yhteydessä. Natura-alueilla esiintyvään metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu olevan suurimmillaan rakentamisen aikana. Linnusto on vaikutusarvioinnin kannalta keskeisin suojeluperusteena mainitsematon eliöryhmä Natura-alueilla. Suurimmat vaikutukset ovat mahdollisia petolinnuille. Maastokartoitusten perusteella Matonevan pohjoispuolelle sijoittuvan sinisuohaukan ja länsipuolelle sijoittuvan hiirihaukan reviirien autioitumiset ovat mahdollisia. Vaikutukset Natura-alueisiin ja muihin suojelualueisiin sekä niiden lajistoon ja luontotyypeihin sekä eheyteen ja koskemattomuuteen on arvioitu olevan suuruusluokaltaan korkeintaan kohtalaisen heikentäviä.

Kaavaselostuksessa on edelleen esitetty, että tutkimusten mukaan avosuolla ja yleisemminkin avoimilla alueilla pesivät ja lepäilevät lintulajit ovat herkempiä tuulivoimaloiden aiheuttamalle visuaaliselle häiriölle kuin metsäympäristössä pesivät lajit. On todennäköistä, että hanke aiheuttaa joillakin alueilla kahlaajakantojen pienenemisiä, muttei kuitenkaan täydellisiä häviämisiä. Tähän viittaa sekä havainnot melun vaikutuksista että tuulivoimaloiden vaikutusetäisyyksistä. Todennäköisesti suurimmat vaikutukset kohdistuisivat huomionarvoisista lintualueista Iso Tuohinevalle. Vaikutukset ovat mahdollisia myös Matonevalla, joskin sen linnustoltaan arvokkain märin osa on varsin etäällä tuulivoimaloista, mikä vähentää alueeseen kohdistuvia vaikutuksia.

Kaavaselostuksen mukaan vaikutukset eläimistöön on kokonaisuutena arvioitu rakentamisvaiheessa ja purkuvaiheessa kohtalaisiksi. Metsäpeuran kohdalla vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi. Vaikutukset ovat suurimmillaan rakentamis- ja purkuvaiheessa, jolloin häiriötä tuottavaa ihmistoimintaa alueella on eniten.

Edellä kaavaselostuksessa esitetyn arvioinnin mukaan luontoon ja eläimistöön kohdistuvien haittojen on arveltu joka käänteessä olevan kohtalaisia, mutta missään ei ole avattu sitä, paljonko kohtalainen vaikutus on. Asiassa on kuitenkin otettava huomioon asiantuntijalausunnoissa esitetty kannanotot hankkeen toteuttamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja Luonnonvarakeskuksen tai Metsähallituksen asiantuntijoiden lausuntoja ei pidä ohittaa vain kommenteilla, jotka vähättelevät mahdollisia haittoja lajeille ja luonnolle.

Kaavaselostuksessa on mainittu, että alueen metsäpeurakantaa ovat vähentäneet viime vuosina muun muassa kasvanut petokanta. Silti on hyväksytty ajatus, että tuulivoimarakentaminen tulee ainakin rakennusaikana häiritsemään metsäpeurojen elämää. Edelleen on mainittu, että alentuneen peurakannan ja rakentamisen yhteisvaikutukset saattavat heikentää metsäpeurojen kannan kehitystä entisestään ja mahdollisen petokannan kasvun myötä peurakannan kasvu saattaa viivästyä entistä enemmän. Siten tuulivoimarakentamisella saat- taan olla ajateltua pidempiaikainen ja laajempi vaikutus. Näin merkittäviä vaikutuksia ei voida jättää huomioimatta, kun ne ovat estettävissä.

Voimalarakentamisen aiheuttamaa häiriötä luontoon ja etenkin metsäpeurojen liikkeisiin ja lisääntymiseen on katsottu mahdolliseksi vähentää, kun vaikutuksia seurataan ja selvitetään voimalahankkeen aikana. Mahdolliset selvitykset voimaloiden aiheuttamista haitoista metsäpeuroille saadaan kuitenkin vasta kun voimaloiden rakentaminen on valmistunut. Rakentaminen taas on koko prosessin häiritsevin vaihe, joten on hyvin nurinkurista selvittää tuulivoiman vaikutuksia metsäpeuroihin, jos rakentamisvaiheen häiriöt ovat toimintaa suuremmat. Hankkeen valmistuttua alkutilanne peurojen osalta on siten erilainen kuin ennen rakentamisen aloitusta. Tämän kaltainen seurantatutkimus on täysin arvoton, mutta sen varjolla voidaan rakentaa voimalat hyväksyttävämmin jopa tutkimuksellisessa mielessä. Euroopan unionin suojaaman alkuperäisen Suomen luontoon kuuluvan lajin osalta näin ei pidä menetellä vaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti tulisi rakennettavat alueet rajata siten, että lajin elinedellytykset eivät heikkene suoraan eikä välillisesti. Metsäpeurojen elinolat, vaellus, lisääntyminen, ruokailu ja levähtäminen eivät saa häiriintyä eikä voimalat tai rakentaminen saa häiritä lajia esitetyssä laajuudessa. Hankealueesta ei saa tulla keinotekoisesti tutkimusalue, jossa selvitetään metsäpeurojen häiriintymistä tuulivoimaloista. Se ei tue metsäpeurakannan kasvua, suojelua ja lajin määrällistä kehitystä.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Toholammin kunnanhallitus on valitusten johdosta antamassaan lausunnossa esittänyt, että valitukset ovat aiheettomia ja että ne tulee hylätä.

Aatto Aholan ja hänen asiakumppaneidensa valituksen johdosta kunnanhallitus on esittänyt muun muassa, että osayleiskaavassa ei ratkaista suunnittelualueen ulkopuolista sähkönsiirtoa, eikä sähkönsiirron järjestäminen edellytä kaavoittamista. Johtoalueelle haetaan oikeus sopimusteitse tai lunastamalla. Uusiin 110 kV:n voimajohtoihin liittyvissä alueiden tutkimisessa ja lunastamisessa voima- johtorakentamiseen toimitaan lunastuslain mukaisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, johon valituksen perustelussa on viitattu, ei koske osayleiskaavamateriaalia. Kyseinen lausunto on yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Toholampi-Lestijärven tuulipuiston osayleiskaavassa on osoitettu tuulivoimapuiston sisäinen sähkönsiirto ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen suunnittelua koskevan oppaan mukaisesti. Kaavassa on osoitettu tuulivoimapuiston sisäiset sähköasemat sekä ohjeelliset sähkönsiirtolinjat tuulivoimalaitoksilta tuulivoimapuiston omille sähköasemille. Sisäinen sähkönsiirto toteutetaan pääasiassa maakaapelein, jotka sijoitetaan pääasiassa huoltoteiden yhteyteen.

Valtuutettujen Jouko Isosaaren ja Ville Hirvikosken läheisten omistusosuudet yhteismetsästä ovat hyvin vähäisiä. Isosaaren läheisen omistusosuus noin 0,2 % yhteismetsästä (16 osuutta yhteensä 8258 osuudesta) ja Hirvikosken läheisten noin 0,1 % (10 osuutta 8258 osuudesta). Näin ollen ei voida katsoa heidän läheisilleen olevan odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa asian ratkaisusta hallintolain 28 §:n 1 momentin 3 kohdan esteellisyysperusteessa tarkoitetulla tavalla.

Kaavoituksessa saadun palautteen johdosta kaavasta on poistettu kahdeksan alun perin suunniteltua voimalaa ja useiden voimaloiden sijaintia on muutettu. Muutoksilla on muun muassa pyritty vähentämään voimaloista asuin- ja loma-kiinteistöille aiheutuvia välke- ja meluvaikutuksia. Kaavaselistuksen kappaleessa 6. on esitetty kattaviin selvityksiin perustuva arvio kaavan mukaisen tuulipuiston vaikutuksista. Kappale 6.1 käsittelee kaavan vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön. Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeisten muutosten myötä on päivitetty kaavaehdotuksen välke- ja melumallinnukset.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:n valituksen johdosta kunnanhallitus on esittänyt muun muassa, että tuulivoimaloita on vähennetty luonnosvaiheen laajemmasta vaihtoehdosta noin 35 % ja ne on sijoitettu kaavassa etäämmäksi Natura- ja suojelualueista. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on lausunnossaan 3.4.2017 kaavaehdotuksesta katsonut, että kaavaehdotukseen on tehty luonnokseen verrattuna luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta olennaisia parannuksia.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen on teknisinä muutoksina tehty muutoksia voimaloiden ohjeellisiin sijainteihin ja tv-alueisiin sekä voimaloille johdaviin uusiin rakennettaviin tiereitteihin muun muassa pirstaloitumisvaikutusten vähentämiseksi. Tv-alueiden yhteenlaskettu pinta-ala on muutosten myötä vähentynyt noin 10 %. Merkittävimmät muutokset tielinjausten suhteen on tehty voimaloiden 10, 11, 13 ja 14 välisellä alueella sekä voimaloiden 27 ja 30 välillä. Lisäksi voimalan 19 poistamisen ja voimalan 23 siirron myötä kaava-alueelle jää enemmän yhtenäistä rakentamatonta aluetta.

Matoneva on osa laajempaa Kivinevan Natura-aluetta. Ympäristöhallinnon julkaisemissa tuulivoimarakentamisen suunnittelua koskevissa ohjeissa ei ole mainintaa tai suositusta puskurivyöhykkeestä suhteessa suojelualueeseen. Edellä mainituissa ohjeissa on todettu, että mahdollisuus tuulivoimarakentamiseen Natura-alueella tai sen läheisyydessä riippuu ennen kaikkea niistä luonnonarvoista, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkkoon. Mikään normi ei velvoita käyttämään 500 metrin suojavyöhykettä suojelualueisiin.

Seikkaperäisimmin tuulivoimahankkeen vaikutuksia on arvioitu useissa Natura-arvioissa. Yhteenvetona on arvioitu, että hankkeeseen liittyvät Toholam-

min ja Lestijärven kaavojen mukaiset toteutukset eivät aiheuta luonnonsuojelulain tarkoittamaa merkittävää kielteistä vaikutusta Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Arvioinneissa on toteutettu niin sanottua varovaisuusperiaatetta.

Voimaloiden määrää on vähennetty verrattuna aiempiin suunnitteluvaiheisiin ja lähimpien voimaloiden etäisyyttä Natura-alueisiin on kasvatettu. Matonevan kohdalla lähimpien 14 tuulivoimalan etäisyys on kasvanut lausuntokierroksien ja teknisten muutosten myötä siten, että ennen muutoksia keskimääräinen etäisyys Natura-alueesta oli 512 metriä ja muutosten jälkeen se on 572 metriä. Kaavan tuulivoimalat sijaitsevat myös maakuntakaavarajauksen sisällä. Ekologiset yhteydet lähisoille ovat paremmat verrattuna aiempiin kaavavaiheisiin.

Iso Tuohinevalla pesivät useat vesi- ja rantalintulajit. Kyseinen alue on katsottu hankkeen yhteydessä tehdyissä maastokartoituksissa paikallisesti arvokkaaksi lintualueeksi. Vaikka tuulivoimalat saattavat heikentää kahlaajien ja muiden lintujen esiintymistä, suurin osa Iso Tuohinevasta jäisi kahlaajien kannalta häiriöttömälle alueelle. Yhteenvetona on katsottu, että kielteisiä vaikutuksia voi syntyä kyseisille alueille ja niillä esiintyvään linnustoon. Alueiden linnustoa ei kuitenkaan voida pitää erityisen arvokkaana. Kartoituksessa havaitut lajit ovat seudulla sangen yleisiä. Vain osaan Iso Tuohinevaa kohdistuisi vaikutuksia. Kirjallisuustietojen valossa on arvioitu, että minkään maastokartoituksissa havaitun lajin häviäminen kokonaan suoalueelta hankkeen seurauksena ei ole todennäköistä.

Kaavassa käytetyt luokittelut ja kriteerit ovat vastaavia kuin YVA-selostuksessa ja Natura-arvioinnissa, jotka ovat kaavaselostuksen liitteenä. Haitallisten vaikutusten arvioinnille ei ole useinkaan tarjolla mitattavia raja-arvoja, joiden ylittyminen tai alittuminen voitaisiin todentaa. Lähtökohdiltaan jonkin vaikutuksen luonnehdinta onkin vaikeaa ja subjektiivista. Toholampi-Lestijärven tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusarvioinnissa on käytetty kolmiportaista asteikkoa ”vähäinen”, ”kohtalainen” ja ”merkittävä” vaikutus. Arviointimenetelmää on kuvattu YVA-selostuksen kohdassa 6.3. Kukin vaikutusmuoto on jaettu tiettyihin kriteereihin, jotka on esitetty YVA-selostuksessa. Jokaiselle tarkastellulle arviokohteelle syntyvän vaikutuksen suuruus ja vaikutuskohteen herkkyys on sijoitettu kriteerien mukaisiin luokkiin, esittäen sille perustelut. Tällä tavalla on pyritty saamaan läpinäkyvyyttä ja vertailukelpoisuutta vaikutusten merkittävyyden tulkintaan. Vastaavasti Natura-arvioinnissa ja Natura-arvioinnin täydennyksessä käytetyt menetelmät ja kriteerit on kuvattu kohdassa 7 (liitteenä oleva julkinen osa).

Voimaloiden poistot ja siirrot on otettu huomioon vaikutusten arvioinnissa verrattuna aikaisempiin vaiheisiin. Kaavaselostuksessa esitetyssä vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu usein kahden kaavan kokonaissuunnittelualueen yhteisvaikutusta. Maastotutkimukset, nykytilan kuvaus ja vaikutusarviointit on laadittu parhaaksi katsotuilla menetelmillä, joita on ollut saatavilla. Keskeiset luonnonarvot on nostettu esille sekä YVA-selostuksessa että kaavan eri vaiheissa. Mahdolliset kielteiset vaikutukset on tunnistettu ja hanketta on muutettu siten, että arvioidut kielteiset vaikutukset ovat vähentyneet.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viranomaisneuvottelussa 2.12.2016 todennut, että kaavaehdotuksen laadinnassa on tehty tarkkaa työtä ja luonto sekä ympäristö on otettu huomioon kaavaa laadittaessa hyvin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on lausunnossaan 3.4.2017 kaavaehdo-

tuksesta katsonut, että luontoselvityksiä voidaan pitää aihekattavuudeltaan riittävinä, vaikka se pitikin joidenkin voimaloiden poistamista luontovaikutusten vähentämiseksi tarpeellisenä. Työneuvottelussa 4.5.2017 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on todennut, että teknisillä muutoksilla on saatu paljon parannuksia metsäpeuran osalta.

Metsähallituksen näkemyksen mukaan hankkeeseen liittyvissä kaavoissa tehdyt voimaloiden poistot ovat olleet riittävä toimenpide ehkäisemään merkittävät vaikutukset Natura-arvoihin. Viranomaisten lausunnot on otettu huomioon.

Maakuntakaavoituksen yhteydessä on arvioitu, että siinä varatut tuulivoimala-alueet eivät muodosta metsäpeuralle merkittävää uhkaa. Osayleiskaavaratkaisun on kirjallisuustiedon valossa katsottu jättävän metsäpeuralle tärkeimmät alueet hanketta edeltävälle tasolle. Kriittisimpien voimala-alueiden rakentaminen vasomisajan ulkopuolella voi ehkäistä hankkeen kielteisiä vaikutuksia.

Saara Nauha, Jorma Nauha, Heidi Syri, Oivi Sali, Asko Syri, Markku Luoma ja Erkki Mäkinen ovat peruuttaneet valituksensa.

Aatto Ahola asiakumppaneineen on antanut vastineen, jossa on muun muassa esitetty, että kaavan hyväksyminen tässä muodossa ei ole tasa-arvoinen eri maanomistajien kannalta. Kaavaan on sisällytetty monien yksityisten metsänomistajien maita. Kaava rajoittaa näiden yksityisten maanomistajien tulevaa maankäyttöä. Esimerkiksi äänihaitat ovat esteenä vapaa-ajanasuntojen rakentamisessa muiden terveys- ja virkistyskäyttöhaittojen lisäksi. Hanke vähentää metsän hiilinielua laajalta alueelta. Vastineessa on lisäksi esitetty, että linnustosta monet lajit ovat tuhoutumassa. Muutoksenhakijat ovat pohtineet miten sääksen käy.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:lle on varattu tilaisuus antaa vastine kunnanhallituksen lausunnon johdosta. Vastinetta ei ole annettu.

Tapani Syri on 28.9.2017 toimittanut hallinto-oikeudelle kirjelmän, joka on muun muassa sisältänyt muutoksenhakijoiden *Teuvo Remesahon, Kalevi Heinosen ja Mikko Toikkasen* allekirjoittamat valituksen peruutukset.

Aatto Ahola asiakumppaneineen on 29.12.2017 hallinto-oikeuden pyynnöstä täydentänyt valitustaan muun muassa muutoksenhakijoiden nimenselvennyksillä, omakätisillä allekirjoituksilla ja selvityksellä muutoksenhakijoiden valitusoikeuksista. Täydennykseen on lisätty Jarmo Korpelan nimi.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus ei tutki Aatto Aholan ja hänen asiakumppaneidensa valitusta Paavo Pohjolan, Saira Pohjolan, Kauko Isosaaren, Taimi Peltolan, Eeva Korpelan, Anneli Hirvikosken, Virpi Sadinkankaan, Annami Hylkilän eikä Jarmo Korpelan osalta.

Hallinto-oikeus ei myöskään tutki Aatto Aholan ja hänen asiakumppaneidensa vastineessa esitettyjä uusia kumoamisvaatimuksen valitusperusteluja.

2. Lausuminen valituksesta raukeaa Saara Nauhan, Jorma Nauhan, Heidi Syrin, Oivi Salin, Asko Syrin, Markku Luoman, Erkki Mäkinen, Teuvo Remesahon, Kalevi Heinosen ja Mikko Toikkasen osalta.

3. Hallinto-oikeus hylkää valitukset.

Perustelut

1. Maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n (254/2017) 1 momentin mukaan kaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Pykälän 4 momentin mukaan kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun päätös on kuntalain 63 §:n mukaisesti asetettu yleisesti nähtäville.

Kuntalain (365/1995) 92 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä kunnan jäsen.

Kuntalain (410/2015) 3 §:n mukaan kunnan jäsen on 1) henkilö, jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on (*kunnan asukas*), 2) yhteisö ja säätiö, jonka kotipaikka on kunnassa sekä 3) se, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa.

Kuntalain 135 §:n (410/2015) 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Kuntalain (365/1995) 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Aatto Aholan ja asiakumppaneiden valituskirjelmän yhdyshenkilölle Aatto Aholalle on varattu tilaisuus esittää muun muassa yhteisen valituskirjelmän allekirjoittaneiden muutoksenhakijoiden nimien selvennykset, omakätiset allekirjoitukset sekä selvitystä heidän valitusoikeuksistaan uhalla, että valitus muutoin voidaan jättää kokonaan tai osaksi tutkimatta.

Hallinto-oikeudelle toimitettu valituksen täydennys ei ole sisältänyt selvitystä Paavo Pohjolan, Saila Pohjolan eikä Kauko Isosaaren osalta.

Väestötietojärjestelmästä saatujen tietojen mukaan Taimi Peltolan ja Eeva Korpelan kotikunta ei ole Toholampi, eikä muuta selvitystä heidän valitusoikeudestaan ole esitetty.

Anneli Hirvikoski ja Virpi Sadinkangas eivät väestötietojärjestelmän merkintöjen mukaan ole valitusaikana asuneet niissä osoitteissa, jotka valituksen täydennyksessä on heidän osaltaan ilmoitettu. Anneli Hirvikosken kotikunta on valitusaikana ollut Kokkola ja Virpi Sadinkankaan Hausjärvi ja Kontiolahti.

Annami Hylkilä on valituksen täydennyksessä ilmoittanut asuvansa Helsingissä ja että hän tulee sisarustensa kanssa perimään isänsä Paavo Hylkilän maatilan ja metsät, joiden läheisyyteen tuulipuistoa suunnitellaan.

Yllä mainittu huomioon ottaen hallinto-oikeus jättää valituksen tutkimatta Paavo Pohjolan, Saila Pohjolan ja Kauko Isosaaren osalta, koska he eivät ole täydentäneet valitustaan hallinto-oikeuden pyytämällä tavalla. Asiassa saadun selvityksen perusteella Taimi Peltolalla, Eeva Korpelalla, Anneli Hirvikoskella, Virpi Sadinkankaalla eikä Annami Hylkilällä ole valitusoikeutta asiassa,

jonka vuoksi valitus myös heidän osaltaan on jätettävä tutkimatta.

Valituksen täydennys on sisältänyt myös Jarmo Korpelan nimen, ilman allekirjoitusta tai muita tietoja. Jarmo Korpelan nimeä ei ole merkitty Aatto Aholan ja hänen asiakumppaneidensa valituskirjelmään. Koska selvitystä siitä, että Jarmo Korpela olisi allekirjoittanut valituksen tai valtuuttanut Aholan toimimaan hänen asiamiehenään, ei ole esitetty, hallinto-oikeus ei tutki valitusta hänen osaltaan.

Aatto Aholan ja hänen asiakumppaneidensa vastineessa esitetyt uudet kumoamisvaatimuksen perustelut on esitetty vasta valitusajan päättymisen jälkeen ja siten jätettävä tutkimatta.

2. Lausuminen valituksesta raukeaa Saara Nauhan, Jorma Nauhan, Heidi Syrin, Oivi Salin, Asko Syrin, Markku Luoman, Erkki Mäkisen, Teuvo Remesahon, Kalevi Heinosen ja Mikko Toikkasen osalta, koska he ovat peruuttaneet valituksensa omalta osaltaan.

3. Pääasia

Esteellisyysväite

Kuntalain (365/1995) 52 §:n 1 momentin mukaan valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään.

Valittajan on kuntalain 135 §:n (410/2015) 3 momentin ja hallintolainkäyttölain 23 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan esitettävä valituksen perusteet.

Valituksen sekä kunnanhallituksen lausunnon mukaan Aatto Aholan ja hänen asiakumppaneidensa valituksessa mainittujen kunnanvaltuuston jäsenten läheiset omistavat osuuksia yhteismetsästä.

Kun otetaan huomioon asiassa esitetty selvitys, ei valituksenalaisen päätöksen voida katsoa koskeneen valituksessa mainittuja valtuutettuja tai heidän läheisiään henkilökohtaisesti siten, että valtuutetut olisivat olleet Aatto Aholan ja hänen asiakumppaneidensa valituksessa esitetyllä perusteella esteellisiä asiassa.

Kaavaratkaisu

Sovellettuja oikeusohjeita

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n (204/2015) 1 momentin mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettyä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Pykälän 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä kaavan vaikutusten selvittämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:ssä säädetään kaavan vaikutusten selvittämisestä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 2 momentin mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Maankäyttö- ja rakennuslain 77 b §:n mukaan laadittaessa lain 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n 1 momentin mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on sen lisäksi, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään, noudatettava, mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään (Natura 2000-verkostoa koskeva luku). Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Luonnonsuojelulain 64 a §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Asiassa saatua selvitystä

Toholammin kunnan puoleisen osan Toholampi-Lestijärven tuulipuistosta käsittävän osayleiskaavan alue on kooltaan noin 37 km² ja se sijaitsee Toholammin kuntataajaman kaakkoispuolella lähimmillään noin seitsemän kilometrin etäisyydellä kuntataajamasta. Toholampi-Lestijärven tuulipuisto sijoittuu kahden kunnan, Toholammin ja Lestijärven alueille Sievin kunnan rajan tuntumaan. Tuulipuiston hankealue sijoittuu pääosin Keski-Pohjanmaan 4. vaihe-maakuntakaavassa osoitetun tuulivoimaloiden alueen sisäpuolelle. Kaikki voimat sijoittuvat maakuntakaavassa osoitettujen tv-alueiden alueelle tai niiden

välittömään läheisyyteen. Kaavaselostuksen mukaan suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse pysyvää asutusta. Noin yhden kilometrin etäisyydellä lähimmistä suunnitelluista tuulivoimaloista tulisi sijaitsemaan kolme loma-asuntoa. Etäisyys seuraaviin loma-asuntoihin olisi noin 1,3 kilometriä tai enemmän. Lähin asuinrakennus sijaitsisi noin 1,5 kilometrin etäisyydellä, ja etäisyys seuraaviin vakituisiin asuntoihin olisi noin 2,5 kilometriä tai enemmän. Suunnittelualue ja sen lähiympäristö koostuu rakentamattoman metsätalousalueen, tehokkaasti ojitettujen soiden ja luonnontilaisten, laajojen suoalueiden vuorottelusta.

Kunnanvaltuuston hyväksymä osayleiskaava mahdollistaa 40 tuulivoimalan rakentamisen kaava-alueelle. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa kaavan mukaan olla enintään 230 metriä maanpinnasta ja 390 metriä merenpinnasta (N2000). Kaavassa on tuulivoimaloiden alueiden ja tuulivoimaloiden ohjeellisten sijaintipaikkojen lisäksi osoitettu muun muassa energiahuollon alue, jolle tuulivoimapuiston sisäinen sähköasema sijoitetaan sekä puiston sisäiset ohjeelliset sähkölinjat ja ohjeelliset maakaapelit. Kaavassa on myös osoitettu kaksi luonnonsuojelualuetta SL. Suurempi Matonevan luonnonsuojelualue on luoteisinta osaa lukuun ottamatta osoitettu myös Natura 2000 -verkostoon kuuluvaksi alueeksi. Laajemmasta Paukanen luonnonsuojelualueesta kaava-alueen eteläosaan kuuluva vähäinen osa on myös osoitettu SL-alueeksi. Kaavamerkinnoilla luo-1 ja luo-2 on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. Kaavassa on määrätty maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n nojalla, että osayleiskaavan saatua lainvoiman kunta voi myöntää suoraan rakennusluvat kaavan mukaisille tuulivoimaloille. Kaavamääräysten mukaan tuulivoimapuiston sisäiset keskijännitejohdot on toteutettava maakaapeleina, jotka tulee pääsääntöisesti sijoittaa olemassa olevien teiden ja kulkurien sekä uusien huoltoteiden yhteyteen. Tuulivoimaloiden nostoalueiden, huolto- ja rakentamisteiden sekä maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden sekä kulttuuriympäristön kannalta arvokkaat alueet. Alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) sekä huomioitava voimaloiden välkkeen vaikutus ympäristön loma- ja pysyvään asutukseen. Voimat tulee olla teknisesti säädettävissä ja pysäytettävissä niin, että merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei synny. Tuulivoimaloiden lentoestevalojen valinnassa on otettava huomioon lentoestevalojen ympäristövaikutukset. Lentoestevalot tulee toteuttaa mahdollisimman vähän häiriötä tuottavalla tavalla.

Kaavaselostuksen vaikutusten arviointia koskevan luvun 6 mukaan vaikutusten arviointi on esitetty tarkemmin tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Kaavaselostuksessa kaavan vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön on arvioitu muun muassa melun ja välkkeen osalta. Meluvaikutusten arviointi on perustunut wpd Finland Oy:n tekemiin melumallinnuksiin. Välkevaikutusten arviointi on perustunut wpd Finland Oy:n tekemiin välkemallinnuksiin. Kaavaselostuksen mukaan tuulivoimapuiston maisemavaikutuksia on arvioitu muun muassa havainnekuvien ja näkymäalueanalyysikartan avulla.

Edellä mainitun ympäristövaikutusten arviointiselostuksen liitteenä on muun muassa Toholampi-Lestijärven tuulipuiston maisemaselvitys, luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitys, Natura-arviointi ja sen täydennys sekä linnust selvitys. Vaikutuksia Natura- ja suojelualueisiin on myös arvioitu kaavaselostuksessa.

Kaavassa ei ole osoitettu tuulivoimaloiden alueita Matonevan luonnonsuojelu-alueelle tai sillä sijaitsevalle Kivinevalle, joka on osa laajempaa Lamminneva-Kivineva-Tuomikonnevan Natura-aluetta (FI1001004). Matoneva on maakunnallisesti arvokas lintualue. Näiden alueiden läheisyyteen on kuitenkin suunniteltu tuulivoimaloiden alueita. Ympäristöhallinnon julkaisemissa tuulivoimarakentamisen suunnittelua koskevista ohjeista, jotka eivät ole oikeudellisesti sitovia, mutta jotka voidaan ottaa arvioinnissa huomioon, on todettu, että mahdollisuus tuulivoimarakentamiseen Natura-alueella tai sen läheisyydessä riippuu ennen kaikkea niistä luonnonarvoista, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Natura-alue kuuluu soidensuojeluohjelmaan ja pienialaisesti vanhojen metsien suojeluohjelmaan. Alueen suojeluperusteina on luontodirektiivin liitteen I mukaisia luontotyyppejä, luontodirektiivin liitteen II lajeihin lukeutuva metsäpeura sekä 14 lintudirektiivin liitteen I lajia, joista kaksi on salassa pidettäviä. Lintulajeihin lukeutuu muun muassa sinisuuhi. Lintulajeihin lukeutuu muun muassa sinisuuhi.

Tuulivoimahankkeen vaikutuksia Natura-alueisiin on selvitetty ja arvioitu ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) yhteydessä. Arvioinnissa on Kivinevan osalta katsottu, ettei hanke aiheuttaisi merkittäviä vaikutuksia alueen luontotyyppeihin. Matonevan on arvioitu todennäköisesti olevan metsäpeuran vaadinaluetta ja vaadinten määrän Natura-alueella olevan 5-20 yksilöä. Arvioinnissa on toisaalta todettu, että paikallisen riistanhoitoyhdistyksen lausunnon mukaan Toholammin metsäpeurakanta olisi kadonnut melkein kokonaan. Hankkeen vaikutusarvioinnin on yleisen metsäpeuroja koskevan tutkimustiedon puuttumisen vuoksi todettu olevan vaikeaa. Rakentamisen aiheuttaman häiriintymisen ja alueen välttelyn on kuitenkin arvioitu mahdollisesti olevan laaja-alaista, mutta myös, että rakentamisen jälkeen metsäpeura todennäköisesti tottuu rakennelmiin ja voi laiduntaa ja vasoa suurimmalla osalla Natura-aluetta. YVA-menettelyssä tarkastellun suppeamman vaihtoehdon (VE2, 57 voimalaa) vaikutusten on arvioitu jäävän merkittävää olennaisesti lievemmiksi. Lisäksi on arvioitu, että mikäli hanke aiheuttaisi Natura-alueen pysyväisluontoista välttelyä, metsäpeura löytäisi mahdollisesti lähietäisyydeltä korvaavia laidun- ja vasomisalueita.

YVA-menettelyn yhteydessä laadittu tuulivoimahankkeen linnustaselvitys perustuu vuosina 2013-2014 tehtyihin havaintoihin ja tausta-aineistoon. Arviointiselostuksen mukaan arvokkaiden lintualueiden läheisyyteen, kuten soiden reunoille, sijoittuvat voimalat aiheuttavat keskimääräistä enemmän linnustovaikutuksia. Myös varttuneisiin metsiin sijoittuvat voimalat aiheuttavat keskimääräistä enemmän vaikutuksia kuin taimikoihin tai nuoriin metsiin sijoittuvat voimalat.

Selvityksessä Iso Tuohinevan on katsottu lukeutuvan linnustollisesti edustaviin soihin ja myös Kivinevan on katsottu olevan linnustollisesti edustava. Tuohinevalla esiintyi useita kahlaajiin lukeutuvia lajeja ja myös Kivinevalla esiintyi kahlaajia. Päiväpetolintujen erityisseurannassa olevilla lajeilla (kotkat, sääksi ja muuttohaukka) ei tiedetä olevan pesäpaikkoja hankealueella. Tarkkailuhavaintojen perusteella osa hankealueesta kuuluu kuitenkin maakotkien säännölliseen saalistusalueeseen. Kaksi sääksireviiriä ja kolme tunnettua pesäpaikkaa sijaitsee myös hankealueen läheisyydessä. Muista päiväpetolinnuista Matonevan läheisyydessä havaittiin muun muassa sinisuuhihaukan ja hiiri-haukan reviirit. Reviireille ja niiden liepeille on kaavassa osoitettu tuulivoimaloiden sijoittamisen mahdollistavia alueita. Näiden haukkojen on arvioitu to-

dennäköisesti pesivän muutaman sadan metrin säteellä ainakin yhdestä voimalasta. Sinisuohaukka ja hiirihaukka ovat vuoden 2015 uhanalaisluokituksessa vaarantuneita (VU) lajeja.

Hankkeen on arvioitu tuulivoimaloiden vaikutusetäisyyksistä tehtyjen yleisten havaintojen perusteella todennäköisesti aiheuttavan kahlaajakantojen pienene- mistä Iso Tuohinevalla. Matonevalle kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu vä- hentävän se, että sen linnustoltaan arvokkain märin osa on varsin etäällä tuuli- voimaloista. Yhdistyksen valituksessa mainituista lajeista laulujoutsen ja kurki on luokiteltu elinvoimaisiksi. Vaikutusten merkittävyyttä näihin lajeihin vähen- tää niiden runsaus ja kannankasvu. Sinisuohaukan ja hiirihaukan herkkyyden voimaloiden vaikutuksille on arvioitu olevan pieni.

Hankkeen linnustovaikutuksista tehtyjen kokoavien johtopäätösten mukaan tuulivoimahanke vaikuttaisi linnustoon elinympäristömuutosten, erilaisten häi- riövaikutusten ja törmäyskuolemien kautta. Hankkeen vaikutuspiirissä esiinty- vän pesimälinnuston on arvioitu säilyvän pääpiirteissään nykyisen kaltaisena. Tuulivoimalle herkimmistä lajeista petolintujen, kurjen, joutsenen, kahlaajien ja kanalintujen reviirejä saattaa autioitua ja kanta paikallisesti harveta. Hanke- vaihtoehdon VE2 vaikutukset pesimälinnustoon on arvioitu kohtalaisiksi. Huo- mattavimmat vaikutukset kohdistuisivat muun muassa sinisuohaukkaan. Vai- kutuksia on arvioitu olevan mahdollista lieventää muun muassa voimaloiden rakennusvaiheen ajoituksella tai ohjaamalla petolintuja pesimään etäämmälle tekopesiä rakentamalla.

Toholampi-Lestijärven osayleiskaavoituksissa hankealueen suunniteltujen voi- maloiden määrä on vähentynyt 49 voimalaan. Tuohinevan läheisyyteen suun- niteltu voimala 19 on poistettu. Matonevan läheisyyteen suunniteltujen voima- loiden 24-27, 29-31 ja 35 tv-alueita ja ohjeellisia sijainteja on muutettu niin, että voimalat sijoittuisivat kauemmas suoalueesta sekä sinisuohaukan ja hiiri- haukan arvioitujen reviirien ydinalueista. Myös voimaloiden pääsyteitä on muutettu haittavaikutusten lieventämiseksi. Kaavaselostuksessa on yhteenve- tona kaavan vaikutuksista Natura- ja suojelualueisiin todettu, että lähimmät suojelualueet ovat kaikki Natura-alueita. Vaikutusten Natura-alueisiin ja mui- hin suojelualueisiin sekä niiden lajistoon ja luontotyypppeihin sekä eheyteen ja koskemattomuuteen on arvioitu olevan suuruusluokaltaan korkeintaan kohta- laisen heikentäviä. Metsäpeuran kohdistuvien vaikutusten on arvioitu olevan kohtalaisia ja vaikutusten olevan suurimmillaan tuulivoimapuiston rakentamis- ja purkuvaiheissa. Pesimälinnuston osalta hankkeen vaikutusten on YVA-me- nettelyssä arvioituun verrattuna jäävän huomattavasti pienemmiksi suunnitel- tujen voimaloiden vähentämisen johdosta ja olevan kaikkiaan kohtalaisia.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Osayleiskaavassa on ohjeellisesti osoitettu tuulipuiston sisäinen sähkönsiirto kaavan tarkoittamalla suunnittelualueella. Aatto Aholan ja hänen asiakumppa- neiden valituksessa tarkoitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lau- sunto on koskenut Toholampi-Lestijärven tuulipuiston ja 400 kV:n siirtolinjan Toholampi-Uusnivala ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Sähkönsiirtoa koskevia kysymyksiä osayleiskaavan suunnittelualueen ulko- puolella ei ole ratkaistu eikä voitukaan ratkaista valituksenalaisessa osayleis- kaavassa. Sähkönsiirtoon liittyvistä järjestelyistä sopiminen maanomistajien

kanssa ei ole yleiskaavan laatimisen edellytys. Sähkönsiirron tarkempi järjestäminen ratkaistaan sitä koskevassa yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja menettelyssä.

Yleiskaavoituksessa sovitetaan yhteen maankäyttöä koskevia, osittain toistensa kanssa ristiriitaisiakin vaatimuksia. Yleiskaavan hyväksymisen edellytyksenä ei ole eikä voikaan olla, että kaikki nämä vaatimukset toteutuisivat yleiskaavassa täysimääräisesti vaan että nämä vaatimukset otetaan riittävissä määrin huomioon yleiskaavaa laadittaessa. Yleiskaavan vaikutusten selvittämisen tarkoituksena on selvittää, voidaanko kaavassa osoitettu maankäyttö etukäteen arvioituna toteuttaa maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavan sisällölle asettamat vaatimukset sekä yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus huomioon ottaen. Nyt ratkaistavana olevassa asiassa on ennen kaikkea kysymys energiahuollon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä ottaen samalla huomioon yhdistyksen valituksessa esitettyjen luonnonarvojen vaaliminen. Yleiskaavan sisältövaatimukset edellyttävät energiahuollon järjestämistä ympäristön ja talouden kannalta kestäväällä tavalla.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaavoituksen yhteydessä tuulipuiston vaikutuksia on selvitetty ja arvioitu myös Aatto Aholan ja hänen asiakumppaneidensa valituksessa mainituilta osin. Kaavoituksessa on lisäksi arvioitu tuulipuiston yhteisvaikutuksia muiden lähialueen tuulivoimapuistojen kanssa. Luontoa ja eläimistöä koskevissa selvityksissä käytetty vaikutusten suuruuden kuvaus on tehty tavanomaisesti ja etukäteisarvioinnin luonne huomioon ottaen riittävällä tavalla.

Kaavoituksen perusteena olevien selvitysten ja niistä tehtyjen vaikutusarvioinnin perusteella, hallinto-oikeus katsoo, että osayleiskaavan ei voida katsoa merkittävästi heikentävän Matonevan luonnonsuojelualueen tai sillä sijaitsevan Natura-alueen suojeluperusteena olevia tai Iso Tuohinevan luonnonarvoja siltä osin kuin niistä on yhdistyksen valituksen johdosta nyt kyse. Hallinto-oikeus katsoo, että yleiskaavan sisältövaatimukset, siltä osin kuin niistä on tässä asiassa kyse, on osayleiskaavan ohjaustavoite huomioon ottaen otettu kaavaratkaisussa oikeasuhtaisesti huomioon. Hallinto-oikeus toteaa myös, että kaavaratkaisusta riippumatta Natura-alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen heikentäminen on kiellettyä luonnonsuojelulain 64 a §:n nojalla. Mikäli toiminnasta aiheutuu luonnonsuojelulaissa kiellettyjä seurauksia tai ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua ympäristön pilaantumista, toimintaan on mahdollista puuttua muun muassa luonnonsuojelulain mukaisessa hallintopakkomenettelyssä tai ympäristönsuojelulain 18 luvun mukaisessa valvonta- ja hallintopakkomenettelyssä.

Kunnanvaltuuston päätöksen kumoamiseen miltään osin ei valitusten perusteella ole syytä, joten valitukset on tutkituilta osin hylätty.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut sekä
Kuntalaki (365/1995) 100 §
Kuntalaki (410/2015) 135 §
Hallintolainkäyttölaki 24 §, 28 § ja 51 § 2 mom
Tuomioistuinelaki 4 luku 1 §

Julkipano

Päätös on annettu julkipanon jälkeen.

Päätöksestä ilmoittaminen

Tästä päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain (410/2015) 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa.

Päätöksen tiedoksiantaminen

Aatto Aholan on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille asiakumppaneilleen. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (hallintolainkäyttölaki 55 § 2 mom, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin mukaan saa hakea muutosta valittamalla siltä osin kuin lausuminen valituksesta on rauennut.

Muilta osin tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä eli viimeistään **16.1.2020**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJp SM (01.18).

Diaarinumero

00834/17/4102

00892/17/4102

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Petri Forma, Reeta-Kaisa Eriksson ja Janica Sahlberg. Asian on esitellyt Reeta-Kaisa Eriksson.

Petri Forma

Reeta-Kaisa Eriksson

Janica Sahlberg

Toimituskirjan antaja:

Inkeri Eriksson
lainkäyttösihteeri

Diaarinumero

00834/17/4102

00892/17/4102

Jakelu

Päätös ja maksu

Aatto Ahola asiakumppaneineen, oikeudenkäyntimaksu 250 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)
Osoite: Aatto Ahola

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry,
oikeudenkäyntimaksu 250 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Jäljennös maksutta

Toholammin kunnanhallitus

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristö ja luonnonvarat

IE

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa **siinä mainituilta osin** hakea muutosta **korkeimmalta hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettavan valituskirjelmän tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituskirjelmän ja muiden valitusasiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta
- perusteet, minkä vuoksi valituslupa tulisi myöntää
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa tai ellei sähköisesti toimitettavassa asiakirjassa ole selvitystä asiamiehen toimivallasta.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Puh.nro: 029 56 40200

Telefax: 029 56 40382

S-posti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00-16.15

